

Archeologische prospectie met ingreep in de bodem

Lille, Lindelostraat 10

Uitbreiding Woon- en Zorgcentrum Lindelo

Titel

*Archeologische prospectie met ingreep in de bodem
Lille, Lindelostraat 10
Uitbreiding Woon- en Zorgcentrum Lindelo*

Auteurs

Annika Devroe, Jan Claesen, Lise Cox, Nick Krekelbergh

Opdrachtgever

WZC LINDELO vzw

Projectnummer

2012-138

Plaats en datum

Gent, april 2013

Reeks en nummer

*BAAC Vlaanderen Rapport 59
ISSN 2033-6898*

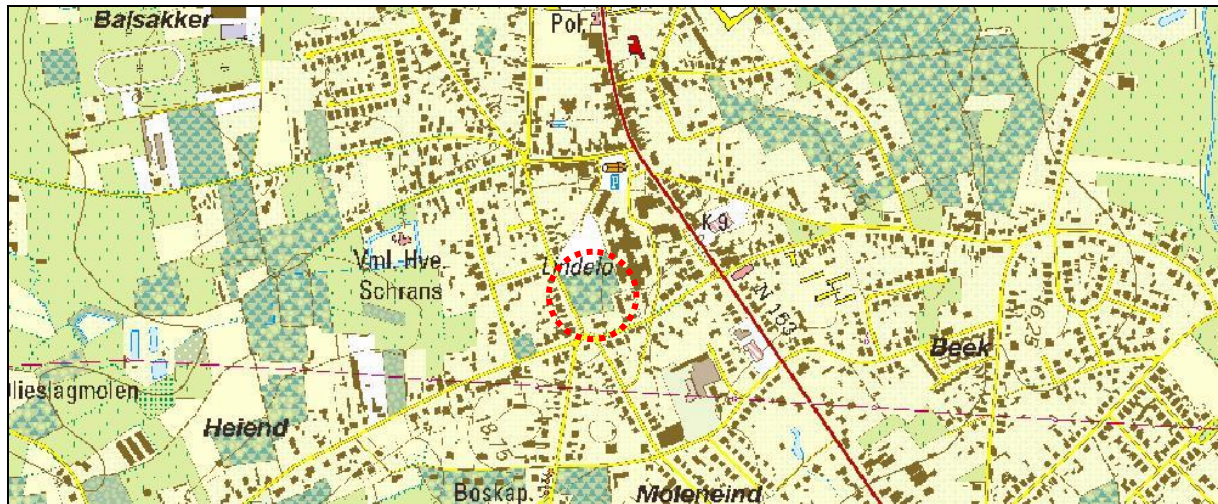
Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

Technische fiche

Naam site: Lille, Lindelostraat 10
Uitbreiding Woon- en Zorgcentrum Lindelo

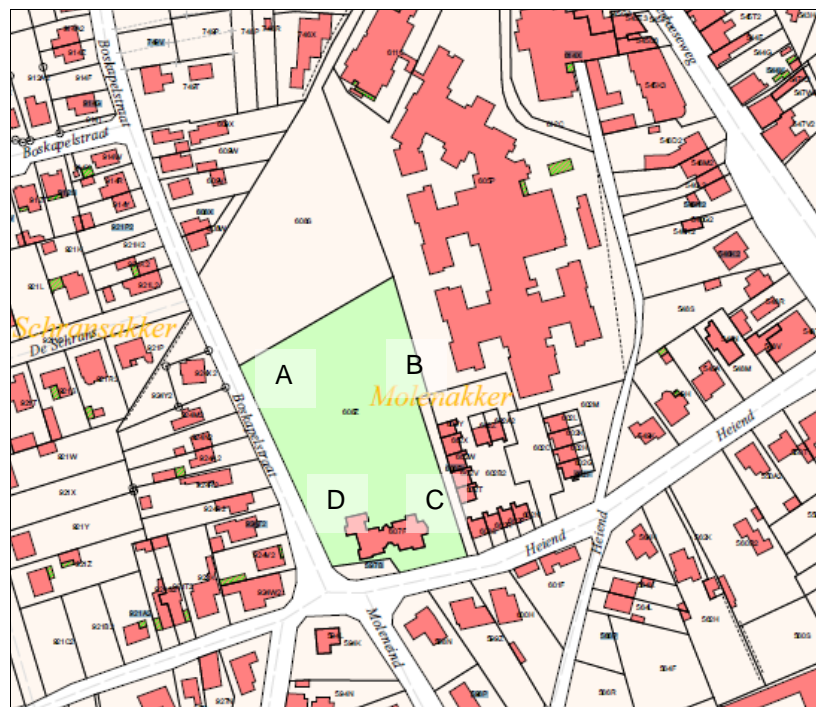
Ligging: Lindelostraat 10, Lille (deelgemeente Lille)
Provincie Antwerpen

Topografische kaart:

Kadaster: Afdeling 1, sectie E

Perceel: 608Z

Lambertcoördinaten:	A	X	181685
		Y	214114
	B	X	181759
		Y	214127
	C	X	181774
		Y	214032
	D	X	181704
		Y	214062
Onderzoek:	Archeologische prospectie met ingreep in de bodem		
Projectcode:	2012-138		
Opdrachtgever:	WZC LINDELO vzw Lindelostraat 10 2275 Lille		
Uitvoerder:	BAAC Vlaanderen bvba		
Vergunningsnummer:	2013-032		
Projectleiding:	Jan Claesen		
Naam aanvrager:	Jan Claesen		
Terreinwerk:	Jan Claesen en Annika Devroe		
Verwerking:	Jan Claesen en Annika Devroe		
Wetenschappelijke begeleiding:	/		
Trajectbegeleiding:	Leendert Van Der Meij (Agentschap Onroeren Erfgoed Antwerpen)		
Specialistisch onderzoek:	/		
Bewaarplaats archief:	BAAC Vlaanderen bvba		
Grootte projectgebied:	7589 m²		
Grootte onderzochte oppervlakte:	862 m²		
Termijn:	Veldwerk: 1 werkdag Uitwerking: 2 werkdagen		
Reden van de ingreep:	Binnen het plangebied zal, na het rooien van het aanwezige bos, een uitbreiding van het bestaande woon- en zorgcentrum Lindelo gerealiseerd worden door WZC LINDELO vzw. Het projectgebied is ca. 7589 m² groot. De bodem binnen het plangebied wordt gekarakteriseerd als een Zam-bodem, een zeer droge zandbodem met dikke antropogene humus A-horizont. Bij deze bodems komen vaak plaggen voor, waardoor de kans op een goede bewaring van oudere archeologische resten groot is. Op basis van deze gegevens en omwille van de grote oppervlakte van het terrein werd een archeologische prospectie met ingreep in de bodem opgelegd, indien nodig gevolgd door een archeologische opgraving.		
Bijzondere voorwaarden:	Opgesteld door het Agentschap Onroerend Erfgoed		

Wetenschappelijke vraagstelling:

Het doel van de prospectie met ingreep in de bodem is het terrein archeologisch evalueren. Hierbij moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. Is er inderdaad sprake van een plaggenbodem?
2. Zijn er sporen aanwezig?
3. Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
4. Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
5. Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
6. Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
7. Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij eventueel vervolgonderzoek?

Resultaten:

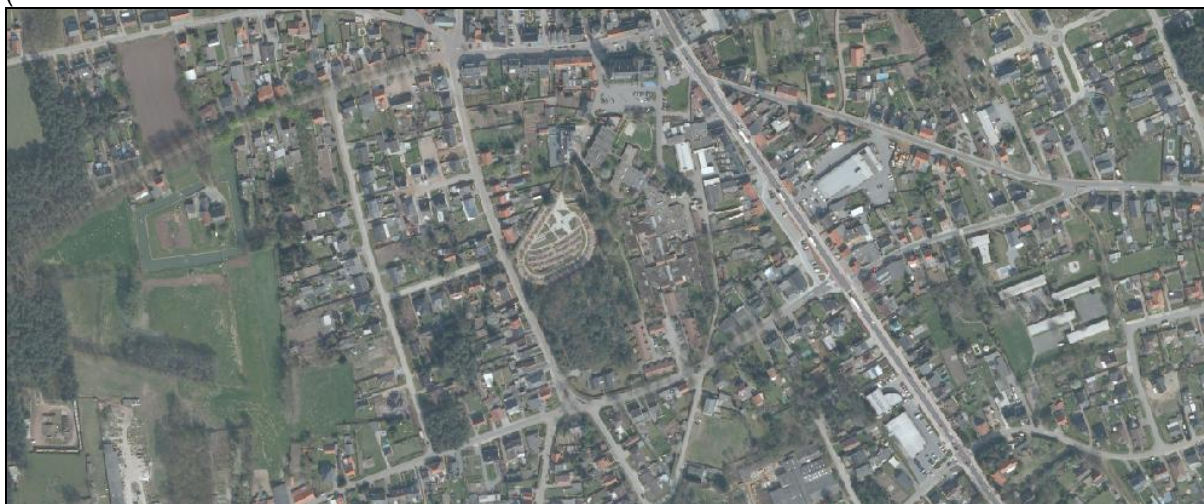
Slechts over een klein oppervlakte werd een perfect bewaarde en intacte podzolbodem aangetroffen. Een deel van het terrein was recent sterk verstoord. Het resterende gedeelte heeft een zware impact van menselijke ingreep gekend. Er werden echter geen archeologisch relevante sporen aangetroffen.

Inhoud

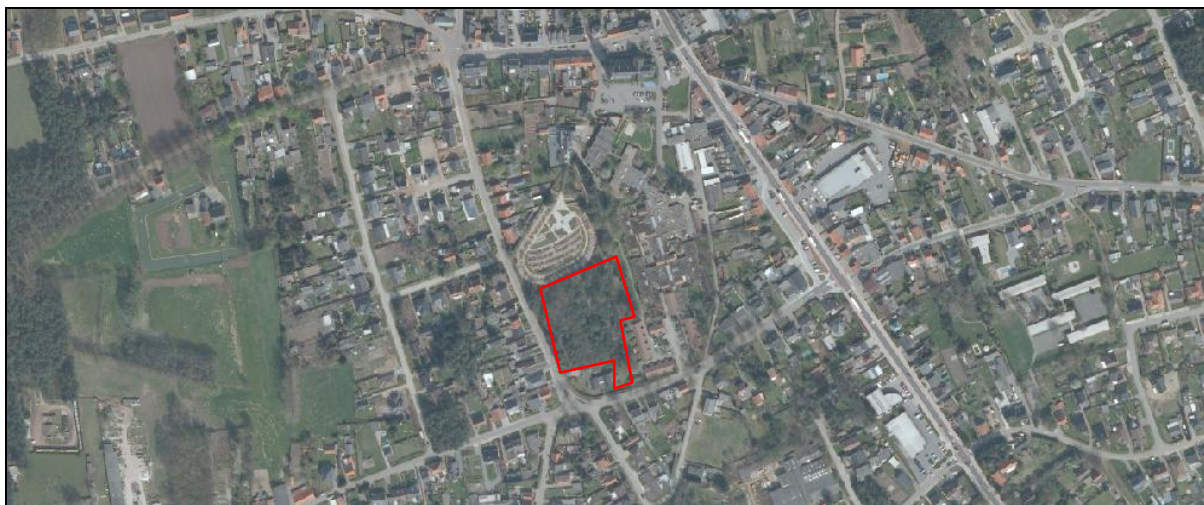
Technische fiche	3
Samenvatting	7
1 Inleiding	9
1.1 Algemeen	9
1.2 Doel van het onderzoek	10
1.3 Aard van de bedreiging	10
1.4 Opzet van het rapport	10
2 Methode	11
3 Bodemkundige en archeologische gegevens	12
3.1 Bodemkundige gegevens	12
3.1.1 Digitale bodemkaart van Vlaanderen	12
3.1.2 Geologie en geomorfologie	12
3.2 Beknopte historiek en archeologische gegevens	13
3.2.1 Historische achtergrond	13
3.2.2 Cartografische gegevens	14
3.2.3 Archeologische gegevens	16
4 Archeologisch onderzoek	17
4.1 Bodem en stratigrafie	17
4.2 Sporen en structuren	19
5 Vondstmateriaal	20
6 Besluit	21
6.1 Algemeen	21
6.2 Beantwoording onderzoeksvragen	21
6.3 Advies	21
7 Lijst figuren	22
8 Bibliografie	23
9 Bijlagen	24
9.1 Lijsten	24
9.1.1 Sporenlijst	24
9.1.2 Fotolijst	24
9.1.3 Coupelijst	24
9.1.4 Vondstenlijst	24
9.1.5 Splitstabel	24
9.2 Kaartmateriaal	24

Samenvatting

In opdracht van WZC LINDELO vzw heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologische prospectie met ingreep in de bodem uitgevoerd op het terrein gelegen aan de Lindelostraat 10 te Lille (centraal gelegen in de provincie Antwerpen). Binnen het plangebied zal de opdrachtgever, na het rooien van het bestaande bos, de uitbreiding van het woon- en zorgcentrum Lindelo realiseren. Het plangebied heeft een totale oppervlakte van ca. 7589 m² (

Figuur 1). Deze uitbreiding zal gepaard gaan met graafwerken waardoor het bodemarchief wordt verstoord.

Figuur 1: Situering onderzoeksgebied op een luchtfoto¹

De bodem binnen het plangebied wordt gekarakteriseerd als een Zam-bodem, een zeer droge zandbodem met dikke antropogene humus A-horizont. Bij deze bodems komen vaak plaggen² voor, waardoor de kans op een goede bewaring van oudere archeologische resten groot is. Op basis van deze gegevens en omwille van de grote oppervlakte van het terrein werd een archeologische prospectie met ingreep in de bodem opgelegd, indien nodig gevolgd door een archeologische opgraving.

¹ Provincie Antwerpen 2013b.

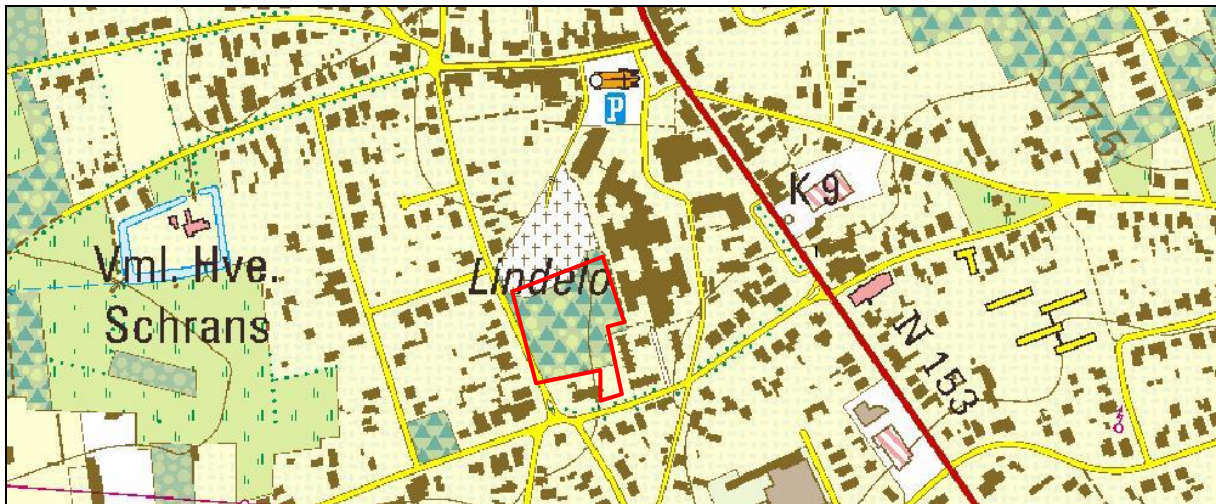
² Een plaggendek is een humeus akkerdek, dat werd gevormd door een mengsel van bodemplaggen en stalmest dat jaarlijks ter bemesting op de akkers werd opgebracht. Sommige plaggendecken werden reeds vanaf de middeleeuwen gevormd.

De totale oppervlakte van het onderzoeksgebied bedroeg 7589 m², waarvan 862,4 m² werd onderzocht in 7 proefsleuven. Tijdens de prospectie werden geen relevante of archeologische interessante sporen of structuren aangetroffen. Daarom wordt er geen vervolgonderzoek geadviseerd.

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In opdracht van WZC LINDELO vzw heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologische prospectie met ingreep in de bodem uitgevoerd op het terrein gelegen aan de Lindelostraat 10 te Lille (centraal gelegen in de provincie Antwerpen). Het gaat om het kadastrale perceel 608 Z van afdeling 1, sectie E. Binnen het plangebied zal de opdrachtgever de uitbreiding van een woon- en zorgcentrum realiseren. Dit gaat gepaard met graafwerken waardoor het bodemarchief zal verstoord worden. Het onderzoeksgebied bevond zich ten zuiden van de kerk en dorpskern van Lille (Figuur 2).

Figuur 2: Situering onderzoeksgebied op de topografische kaart³

In het kader van het 'archeologiedecreet' (decreet van het Vlaams Parlement 30 juni 1993, houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium, inclusief de latere wijzigingen) en het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering van 20 april 1994, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop archeologische waarden zich bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist, in samenspraak met het Agentschap Onroerend Erfgoed, archeologische waarden op te sporen voorafgaand aan de uitbreiding van het woon- en zorgcentrum Lindelo door WZC Lindelo vzw ter hoogte van de Lindelostraat te Lille. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal geëvalueerd worden of inpassing van de archeologische waarden *in situ* mogelijk is. Als dit niet mogelijk is, kan gekozen worden voor behoud *ex situ*, met andere woorden archeologisch vervolgonderzoek, in de vorm van een opgraving.

De bodem binnen het plangebied wordt gekarakteriseerd als een Zam-bodem, een zeer droge zandbodem met dikke, antropogene humus A-horizont. Bij deze bodems komen vaak plagen voor, waardoor de kans op een goede bewaring van oudere archeologische resten groot is. Op basis van deze gegevens en omwille van de grote oppervlakte van het terrein werd een archeologische prospectie met ingreep in de bodem opgelegd, indien nodig gevolgd door een archeologische opgraving.

De totale oppervlakte van het onderzoeksgebied bedroeg 7589 m², waarvan 862,4 m² werd onderzocht in 7 proefsleuven.

Het onderzoek werd uitgevoerd op 11 maart 2013. Projectverantwoordelijke was Jan Claesen. Annika Devroe werkte mee aan het onderzoek.

Contactpersoon bij de overheid, Agentschap Onroerend Erfgoed, was Leendert Van Der Meij. Bij de opdrachtgevers was dit Nick Van Otten.

³ Provincie Antwerpen 2013c.

1.2 Doel van het onderzoek

Het doel van de prospectie met ingreep in de bodem is het terrein archeologisch evalueren. Hierbij moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- Is er inderdaad sprake van een plaggenbodem?
- Zijn er sporen aanwezig?
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij eventueel vervolgonderzoek?

1.3 Aard van de bedreiging

Binnen het plangebied zal een uitbreiding van het woon- en zorgcentrum Lindelo gerealiseerd worden door WZC Lindelo vzw. Dit zal gepaard gaan met graafwerken, waardoor het bodemarchief zal verstoord worden. Eventuele aanwezige archeologische restanten dreigen verloren te gaan en de *in situ* bewaring van de aanwezige archeologische waarden is niet mogelijk.

1.4 Opzet van het rapport

Na de samenvatting en dit inleidende hoofdstuk wordt de toegepaste methode toegelicht. Vervolgens wordt stilgestaan bij de bekende bodemkundige en archeologische gegevens betreffende het onderzoeksgebied en haar omgeving. Daarna worden de resultaten van het archeologisch en natuurwetenschappelijk onderzoek gepresenteerd. Hieruit volgt dan een synthese.

2 Methode

De totale oppervlakte van het plangebied bedroeg 7589 m², waarvan 862,4 m² werd onderzocht. De methode van continue sleuven werd gebruikt: parallelle proefsleuven werden ononderbroken over het volledige terrein van de percelen aangelegd. De afstand tussen de proefsleuven bedroeg niet meer dan 15 m (van middelpunt tot middelpunt). De inplanting van de sleuven was vooraf met de opdrachtgever en het Agentschap Onroerend Erfgoed besproken. Er werden geen kijkvensters en/of dwarssleuven aangelegd.

		oppervlakte	
onderzoeksgebied		7589,00	m ²
aan te leggen werkputten	10%	758,90	m ²
aan te leggen kijkvensters	2,5%	189,73	m ²
TOTAAL aan te leggen	12,5%	948,63	m ²
werkput 1		35,50	m ²
werkput 2		177,70	m ²
werkput 3		56,70	m ²
werkput 4		156,50	m ²
werkput 5		167,10	m ²
werkput 6		156,10	m ²
werkput 7		112,80	m ²
totaal aangelegde werkputten		862,40	m ²
totaal aangelegde kijkvensters		0,00	m ²
TOTAAL aangelegd		862,40	m ²

Figuur 3 Lijst met aan te leggen oppervlakte volgens de bijzondere voorwaarden en de in werkelijkheid aangelegde oppervlakte.

De afgraving gebeurde door een kraan op rupsbanden van 21 ton met tandeloze graafbak van 1,80 m breed. Tijdens het onderzoek werd in iedere werkput machinaal één vlak aangelegd op het archeologisch relevante en leesbare niveau; dit onder begeleiding van de leidinggevende archeoloog. Indien nodig werd het vlak lokaal verdiept. Vervolgens werd het vlak manueel bijgeschaafd, zodat de sporen het best zichtbaar waren en meteen konden worden ingekrast. Alle sporen werden ingetekend door een beëdigd landmeter en gedocumenteerd aan de hand van beschrijvingen en foto's. Gebruik makend van het programma Autocad werden de verzamelde data van de opgravingsvlakken verwerkt tot een gedetailleerd en overzichtelijk grondplan van het hele terrein. Het maaiveld bevond zich op een hoogte van 18,28 à 18,94 m TAW. Het vlak werd aangelegd op een gemiddelde diepte 17,46 à 18,17 m TAW.

Per sleuf en minstens om de 50 m werd bij de aanleg van de proefsleuven een diepere profielput gegraven zodat minstens 60 cm van de moederbodem zichtbaar was. Bij elke profielput werd de absolute hoogte van het (archeologisch) vlak en van het maaiveld genomen en op plan aangeduid. Aan de hand van deze profielputten kreeg men een duidelijk beeld van de bodemopbouw en landschapsontwikkeling.

Met behulp van een metaaldetector (*XP Goldmaxx*) werden metaalvondsten opgespoord.

Na afloop van het onderzoek werden de werkputten met instemming van het Agentschap Onroerend Erfgoed gedicht.

3 Bodemkundige en archeologische gegevens

3.1 Bodemkundige gegevens

3.1.1 Geologie en geomorfologie

Het plangebied is gesitueerd in de Kempische laagvlakte, die gelegen is tussen het Scheldebekken in het westen en het Limburgs Plateau in het oosten. In het noorden loopt de Kempische laagvlakte door op Nederlands grondgebied. Volgens de bodemassociatiekaart maakt de bebouwde kom van Lille deel uit van de associatie van de Zuidelijke Kempen⁴. Het gaat hierbij om een bodemassociatie die begrensd wordt door de Nete en de Dender en gekenmerkt wordt door een quartair zanddek van niveo-eolische oorsprong. Volgens de quartairgeologische kaart komen in het plangebied *eolische afzettingen van het Weichselien (Laat-Pleistoceen)*, *mogelijk Vroeg-Holoceen (ELPw)* en/of *hellingsafzettingen van het quartair (HQ)* voor⁵. Dit zand, dat in het laat-weichseliaan is afgezet, is doorgaans matig fijn, goed gesorteerd en heeft meestal een geelgrijze tot lichtgrijze kleur. Binnen het dekzand komen lokaal lateraal beperkt vervolgbare inschakelingen van leem voor. Het dekzand vormt doorgaans lage landduinen, al komt het (al dan niet als verspoeld dekzand) ook voor als vlaktevormende eenheid.

De tertiaire ondergrond wordt er gevormd door een klei -zandsubstraat, het Diestiaan, dat dagzoomt op de heuvels⁶. Deze laat-miocene afzetting bestaat doorgaans uit grofkorrelig, glauconietrijk zand met een groene tot bruine kleur. Naast kleiige inschakelingen bevatten de mariene Zanden van Diest micahoudende niveaus en limonietconcreties. De eveneens mariene Formatie van Kasterlee bestaat hier uit bleekgroene tot bruine, kleihoudende fijne zanden en bereikt in de omgeving van het plangebied een maximale dikte van circa 15 m. Plaatselijk worden de Zanden van Diest bedekt door de vroeg-pliocene Formatie van Kasterlee. Ook de Formatie van Kasterlee bevat aanrijkingen van mica en glauconiet, evenals kleiige inschakelingen die vaak paars van kleur zijn. Op andere plaatsen ten westen en ten oosten van de Kempense Heuvelrug worden de Zanden van Diest rechtstreeks afgedekt door de pliocene Formatie van Lillo, welke hier wordt gevormd door groene tot grijsbruine, licht glauconiethoudende fijne zanden met een wisselend kleigehalte. Het betreft een ondiepe mariene afzetting die ter hoogte van de Kempense Heuvelrug lateraal overgaat in de littorale Formatie van Poederlee. Deze kustafzetting bestaat uit bleek getinte, limoniethoudende zanden met aan de basis een niveau met afgeplatte kwartskeitjes, het Hukkelberg grind. Dit basisconglomeraat bevindt zich doorgaans ook aan de basis van de Formatie van Lillo, hetgeen pleit voor de temporele equivalentie van de Formaties van Lillo en Poederlee.

In de omgeving van het plangebied werden in het verleden een aantal boringen gezet. Eén boring werd net ten zuidwesten van het plangebied gezet en dateert nog uit het eind van de negentiende eeuw⁷. In deze boring bestond de bovenste 110 cm uit quartair zand, met daaronder afzettingen die zijn geïnterpreteerd als behorende tot de Formatie van Poederlee (sterk ijzerhoudend zand met enkele grindjes), en dit tot op een diepte van minstens 260 cm beneden maaiveld.

3.1.2 Digitale bodemkaart van Vlaanderen

Analyse van de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Agentschap Geografische Informatie Vlaanderen, AGIV) toont aan dat het onderzoeksgebied tot de Zandstreek behoort en dat het onderzoeksgebied ingeschreven staat als Zam-bodem, dit is een zeer droge zandbodem met dikke antropogene humus A-horizont. In de omgeving van het plangebied komen verder nog volgende bodemtypes voor (Figuur 4):

- Zbm: zeer droge zandbodem met dikke, antropogene humus A-horizont

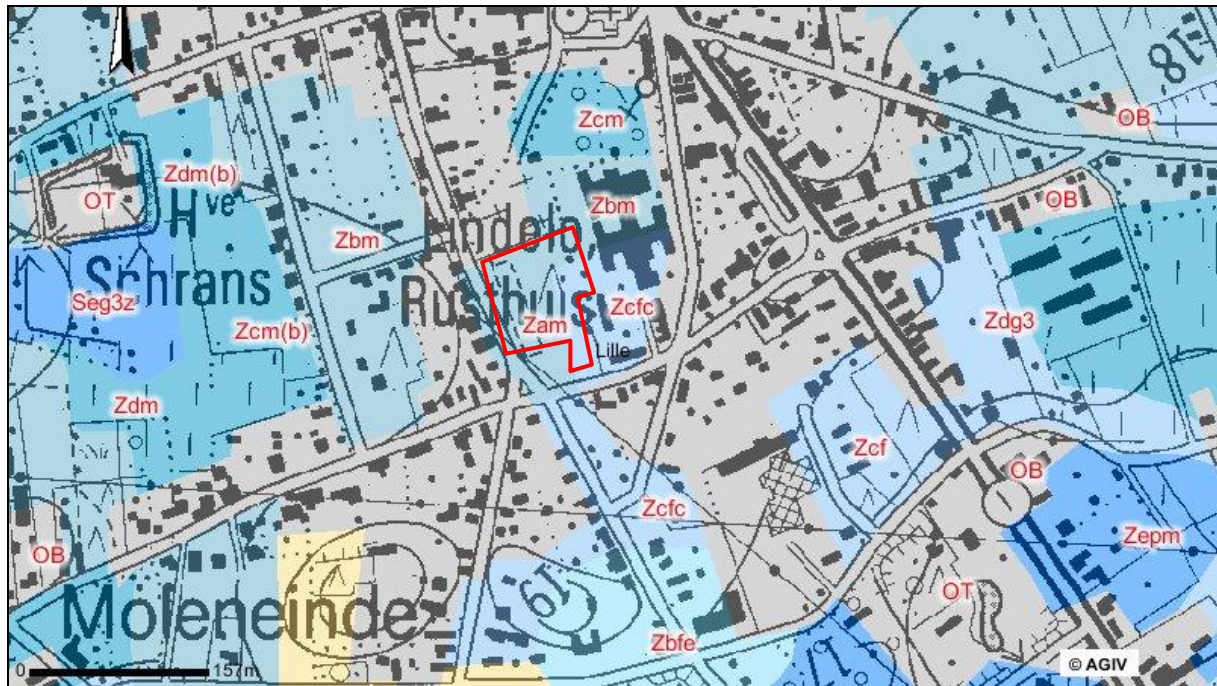
⁴ Ameryckx *et al.* 2007, pp.122-123.

⁵ Databank Ondergrond Vlaanderen 2012.

⁶ Schiltz *et al.* 1998.

⁷ Boring kb16d30w-B68.

- Zcm: matig droge zandbodem met dikke, antropogene humus A-horizont
- Zdm(b): matig natte zandbodem met dikke, antropogene humus A-horizont
- Zcfc: matig droge zandbodem met weinig duidelijke ijzer en/of humus B-horizont
- Zch: matig droge zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B-horizont
- Zap(z): zeer droge zandbodem zonder profiel
- Seg3z: natte lemige zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B-horizont
- Zbfe: droge zandbodem met weinig duidelijke ijzer en/of humus B-horizont
- Zepm: natte zandbodem zonder profiel
- Zdg3: matig natte zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B-horizont
- OB: bebouwde zone
- OT: sterk vergraven gronden⁸.

Figuur 4: Situering onderzoeksgebied op de digitale bodemkaart⁹

3.2 Beknopte geschiedenis en archeologische gegevens

3.2.1 Historische achtergrond

Vanaf circa 50 v.Chr. werd de regio rond Lille ingelijfd bij het Romeinse Rijk. Tijdens de 5de-6de eeuw breidden de Merovingische vorsten hun macht vanuit deze streek uit over het voormalige Gallië. Vervolgens hoorde deze regio bij het Karolingische Rijk (751-843), Lotharingen (843-870), West-Francië (870-879) en Oost-Francië (880), waarna Lille en omgeving tussen 895 en 925 deel uitmaakten van het koninkrijk Lotharingen, dat na de inlijving bij het Heilige Roomse Rijk verviel tot een hertogdom. Dit viel op zijn beurt uiteen in onder andere het markgraafschap Antwerpen, waartoe ook het plangebied behoorde. Godfried I lijfde dit markgraafschap in 1106 in bij Brabant¹⁰. De oudste vermelding van Lille dateert uit 1123. Het toponiem verwijst vermoedelijk naar de aanwezigheid van een lindebos op een hoger gelegen zandgrond. Voor deze vermelding was Lille een kerkelijke afhankelijkheid van de parochie Vorselaar¹¹.

⁸ AGIV 2013.

⁹ AGIV 2013.

¹⁰ Gemeente Lille 2013.

¹¹ Inventaris Onroerend Erfgoed 2013.

Hertog Jan III verkocht in 1332 of 1333 de gebruiksrechten op de heide en bossen aan de inwoners van Lille, waarna deze gronden tot in 1822 gemene gronden bleven¹². Lille behoorde tot het Land van Turnhout, dat deel uitmaakte van het hertogdom Brabant. Filips de Goede schonk in 1445 de rechten op de goederen van het hertogelijk domein in Lille in leen aan Ambrosius de Dynter, zijn secretaris, na wiens overlijden in 1495 de rechten overgingen naar zijn zonen. Sinds 1440 behoorden andere lenen in Lille toe aan onder andere Margaretha van Lille en het Sint-Gummaruskapittel. De heerlijkheid Lille werd in 1559 verpand aan Gaspar Schetz, nadien aan Jan de Proost en het huis van Brandenburg¹³. Na het Twaalfjarige Bestand (1609-1621) herenigde Filips-Willem van Oranje het Land van Turnhout. Na zijn dood behoorde de volledige heerlijkheid opnieuw tot de domeinen van Brabant. Filips IV verpandde zes dorpen, waaronder ook Lille, aan Jan de Proost. Het Land van Turnhout werd na de Vrede van Munster in 1648 terug geschonken aan de Oranje-Nassaus. Vanaf 1711 was het een bezit van de Pruisische koningen, totdat keizerin Maria-Theresia het gebied terugkocht. Onder haar bewind kende de regio een belangrijke economische bloei, met onder andere de ontginning van de heidegronden. Vanaf 1769 kwam het domein in eigendom van de graven de Pestre de Seneffe, dit tot aan het einde van het Ancien Régime. Het Oostenrijkse leger leed een grote nederlaag tegen de Patriotten bij de Slag van Turnhout op 27 oktober 1789. Gedurende de Franse overheersing maakte de omgeving van Lille deel uit van het Departement van de Twee Neten, dat tussen 1815 en 1830 werd omgevormd tot de provincie Antwerpen¹⁴.

3.2.2 Cartografische gegevens

Het onderzoeksgebied wordt hieronder weergegeven op twee cartografische bronnen, namelijk de Ferrariskaart en de Atlas der Buurtwegen.

3.2.2.1 Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778)

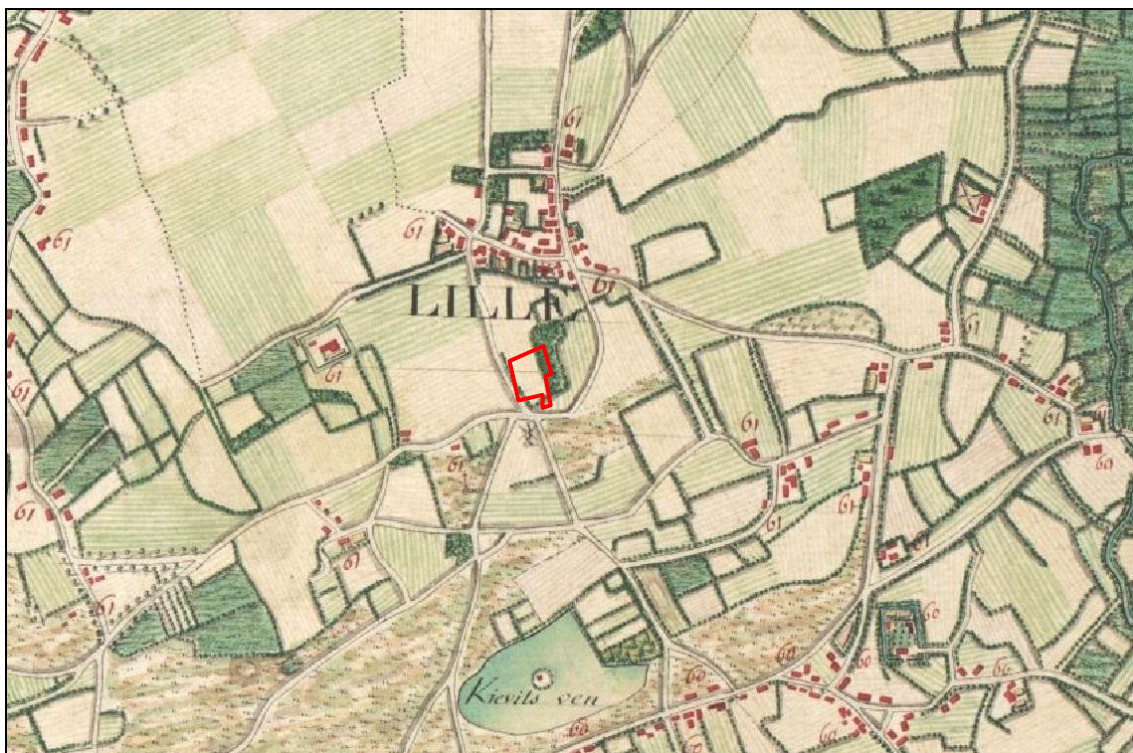
Op de Ferrariskaart (*Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik*) (Figuur 5) bevindt het onderzoeksgebied zich ten zuiden van de historische dorpskern van Lille. Ter hoogte van het plangebied worden een bos en akker- en weiland weergegeven. Het plangebied wordt omgeven door akkers. Op enige afstand ten zuidwesten ervan staat een windmolen afgebeeld. Er zijn geen gebouwen binnen het plangebied weergegeven. De Schranshoeve (cf. infra) bevindt zich ten westen van het plangebied¹⁵.

¹² Gemeente Lille 2013.

¹³ Inventaris Onroerend Erfgoed 2013.

¹⁴ Gemeente Lille 2013.

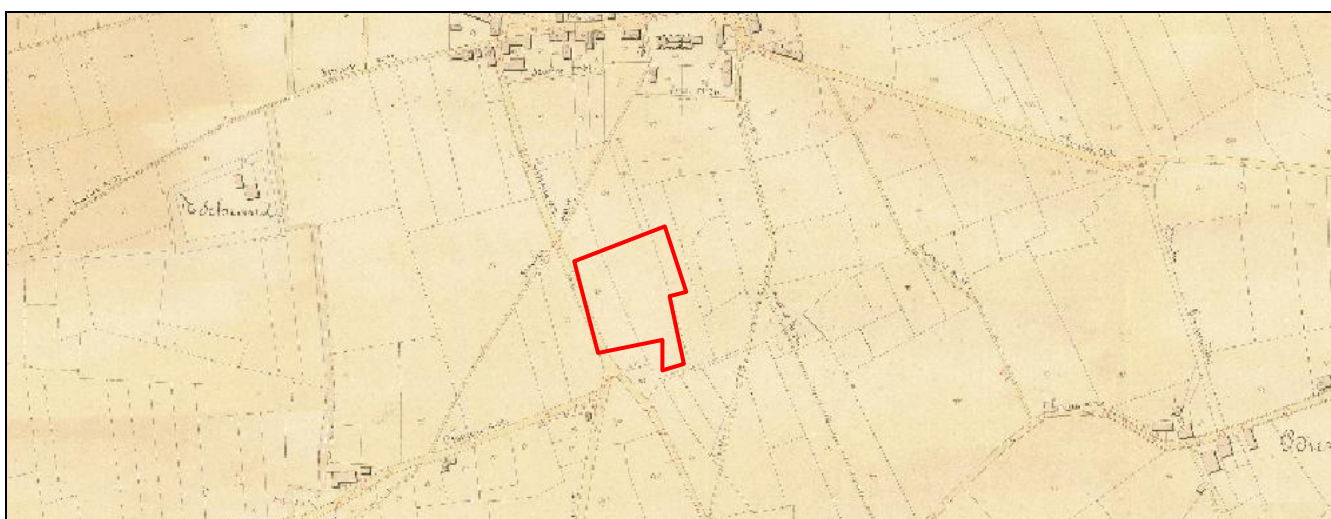
¹⁵ Digitale Bibliotheek van de Koninklijke Bibliotheek van België 2013.

Figuur 5: Aanduiding onderzoeksgebied op de Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden (Ferrariskaart) (1771-1778)¹⁶

3.2.2.2 Atlas van de Buurtwegen (1841)

Op de kaart van de Atlas van de Buurtwegen, opgesteld vanaf 1841 (Figuur 6)¹⁷, wordt het onderzoeksgebied eveneens afgebeeld als akker- en weiland ten zuiden van de dorpskern van Lille. Er zijn geen gebouwen weergegeven. De Schranshoeve wordt ten westen van het plangebied weergegeven.

Figuur 6: Aanduiding onderzoeksgebied op de Atlas van de Buurtwegen (1841)¹⁸

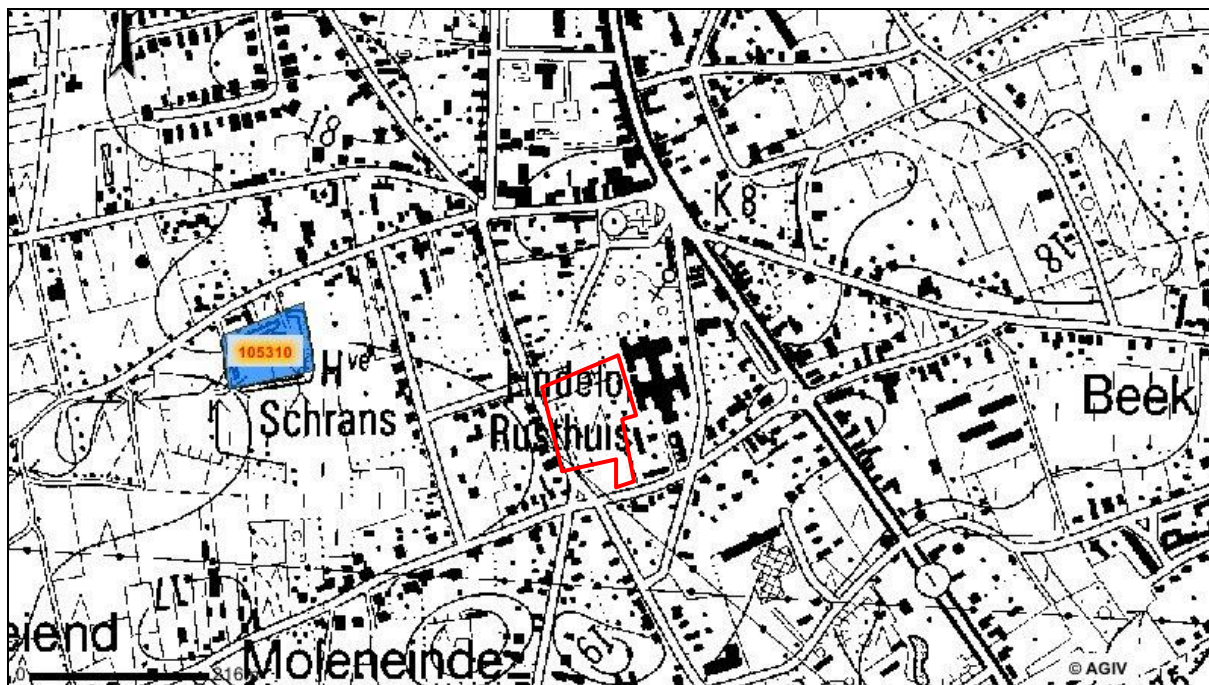
¹⁶ Digitale Bibliotheek van de Koninklijke Bibliotheek van België 2013.

¹⁷ Provincie Antwerpen 2013a.

¹⁸ Provincie Antwerpen 2013a.

3.2.3 Archeologische gegevens

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) geeft slechts één archeologische waarneming weer in de omgeving van het onderzoeksgebied (Figuur 7). Locatie 105310, structuur 4360, ten westen van het onderzoeksgebied, verwijst naar een niet nader gedateerde, alleenstaande hoeve met walgracht, de *Schranshoeve* genoemd¹⁹.

Figuur 7: CAI-kaart van het plangebied met de archeologische vondsten in de omgeving²⁰

¹⁹ CAI 2012.

²⁰ CAI 2012.

4 Archeologisch onderzoek

Dit hoofdstuk vormt een toelichting bij de gevonden sporen en structuren.

4.1 Bodem en stratigrafie

De bodemkaart duidt als bodemsequentie Zam aan. Over het gehele onderzoeksgebied kon dit bevestigd worden. Er zijn echter wel plaatselijke verschillen aan te duiden die een zicht kunnen geven op de ontginningsgeschiedenis van deze plaats.

Best wordt eerst gekeken naar het profiel in werkput 2, figuur 8. Hier werd onder een plaggendeck van 55cm dikte een zowel perfect bewaarde als perfect ontwikkelde podzol aangetroffen. Het aantreffen van een dergelijk goed bewaard origineel profiel is eerder zeldzaam. In het vlak was de podzol slechts bewaard over een 25m². Mogelijk gaat het hier om een kleine depressie in het landschap die werd opgevuld. Origineel is wellicht over het gehele terrein een dergelijke podzol aanwezig geweest. Het profiel in werkput 4 bevestigt deze hypothese (figuur 9). Hier werd een onthoofde podzol aangetroffen. Rechts in het profiel kan nog duidelijk de humusaanrijkingshorizont en de ijeraanrijkingshorizont herkend worden. Links in het profiel is de podzol volledig verdwenen, door menselijke (landbouw?) activiteiten.

In beide profielen kan boven de podzol(rest) een plaggendeck herkend worden dat uiteenvalt in minstens 2 lagen. De onderste laag is lichter bruin en wordt herkend als plaggendeck van heideplaggen. Het bovenste iets donkere gedeelte is de huidige bouwvoor.

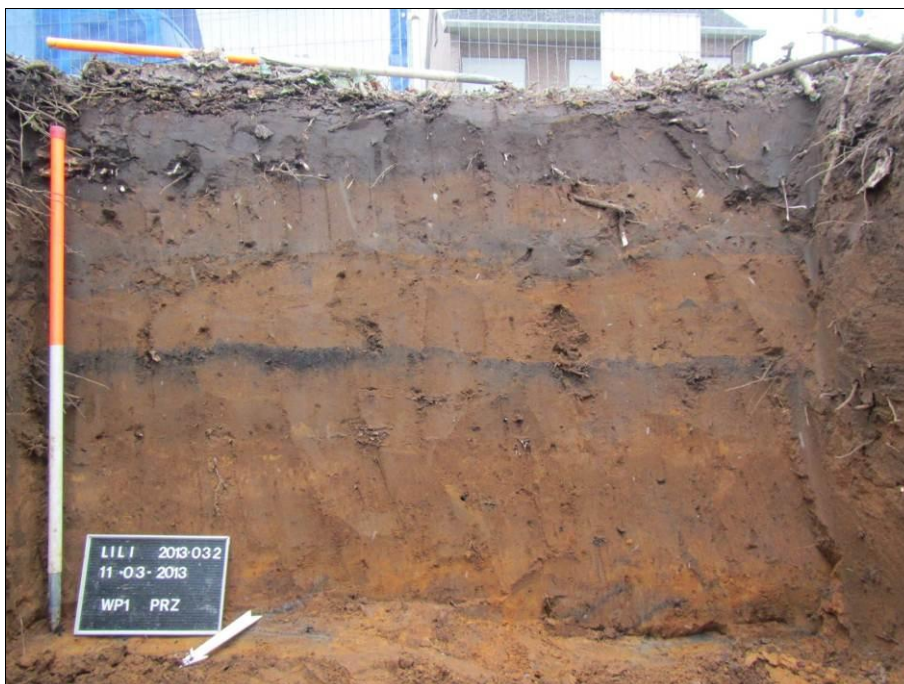

Figuur 8 : Profiel in werkput 2 met een podzol.

Figuur 9 : Profiel in werkput 4 met een onthoofde podzol.

In werkput 1 werd een begraven Ah horizont bovenop een plaggendek aangetroffen onder een pakket van 60cm dik, zie figuur 10. De begraven horizont is duidelijk herkenbaar als zwarte lijn doorheen het profiel op 60cm diepte. Zoals het profiel in werkput 2 moet ook hier een podzol aanwezig zijn geweest, maar deze werd volledig verstoord. Onder deze begraven Ah horizont wordt een bruine laag herkend die kan worden aangeduid als een oude bewerkingshorizont en dus een oud plaggendek is. Dit plaggendek valt uiteen in minstens 2 lagen. Een iets donkere bruine laag net onder de begraven Ah horizont en een lichter bruine laag net boven het moedermateriaal (C) horizont. Boven de begraven Ah horizont is er een pakket van 60cm dikte zichtbaar. Dit pakket is vermoedelijk van vrij recente oorsprong en moet gezien worden als opgeworpen aarde. De lagen die onderscheiden kunnen worden bevestigen deze hypothese. Mogelijk is dit opgeworpen aardepakket ontstaan bij de bouw van het reeds bestaande gebouw van het centrum.

Figuur 10 : Profiel in werkput 1 met begraven Ah horizont

In werkput 5 werd een plaggendek aangetroffen van 70cm dik dat rechtstreeks rust op de C-horizont, zie figuur 11. De podzol die hier initieel aanwezig was is volledig verdwenen. Interessant om op te merken is het korrelachtige materiaal dat zichtbaar is rechts in het profiel. Het gaat hier om ijzerzandsteenconcreties. Dit zijn de limonietconcreties van de Zanden van Diest zoals beschreven onder punt 3.1.2. Opvallend is hier wel de kleur. Doordat de drainageklasse laag (dus zeer droog) is, kan het aanwezige ijzer uit het glauconiet zeer sterk oxideren. Hierdoor ontstaat de diepe rode kleur die slechts af en toe wordt waargenomen. In het vlak krijgt men hierdoor een rode kleur van het zand, welke het sterk doet gelijken op een tropische bodem.

Figuur 11 : Profiel in werkput 5.

4.2 Sporen en structuren

Er werden geen relevante of archeologische interessante sporen noch structuren aangetroffen.

Er werden enkel 3 recente sporen aangetroffen. In werkput 1 gaat het om een kuil met als vulling afval van bouw materiaal. Plastic zakken, baksteen, plastic inpaklint,... verraden de ouderdom. In werkput 6 gaat het om een rechtlijnig spoor van een kleine nutsleiding. Het derde spoor is een kleine recente structuur in werkput 3. Een kleine bakstenen rechthoekige constructie werd aangetroffen. Een plastic potje van Kwata choco liet eveneens een datering toe.

Figuur 12 : Zicht op de bakstenen constructie in werkput 3.

5 Vondstmateriaal

Er werden tijdens het archeologisch onderzoek geen vondsten aangetroffen.

6 Besluit

6.1 Algemeen

Tijdens de prospectie werden geen relevante archeologische sporen of structuren aangetroffen. Wel werd over het gehele terrein een plaggendek vastgesteld. Slechts over een oppervlakte van 25m² werd een perfect bewaarde podzol aangetroffen. Op deze oppervlakte na heeft door menselijke (landbouw?) activiteiten dit terrein sterke veranderingen gekend. De originele sequentie is bijna volledig verdwenen en hiermee de eventueel aanwezige oudste sporen.

6.2 Beantwoording onderzoeksvragen

1. Is er inderdaad sprake van een plaggendek?

Over het gehele onderzoeksterrein werd een plaggendek vastgesteld. Plaatselijk werd onder deze plaggendek een perfect bewaarde podzol aangetroffen.

2. Zijn er sporen aanwezig?

Er werden 3 recente sporen aangetroffen.

3. Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?

De sporen zijn antropogeen. Het gaat hierbij echter om recente sporen, meer bepaald de sleuf van een nutsleiding en een kuil met recent (bouw)afval. Een derde spoor bevatte een recente bakstenen constructie en recent afval.

4. Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?

De sporen zijn vermoedelijk goed bewaard. De recente muur was nog in gemetseld verband in de werkput aanwezig en de overige sporen waren goed zichtbaar in het vlak. Wegens hun overduidelijk recente oorsprong werd echter geen van de sporen gecoupeerd.

5. Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

Eén recente structuur kon herkend worden. Het ging hierbij om een muur, met recente baksteen en mortel, die vermoedelijk deel heeft uitgemaakt van een recent bijgebouw.

6. Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

De sporen zijn allen van recente oorsprong.

7. Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij eventueel vervolgonderzoek?

nvt

6.3 Advies

Aangezien dit onderzoek geen archeologisch relevante sporen kan duiden, wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd en kan het terrein worden vrij gegeven.

7 Lijst figuren

FIGUUR 1: SITUERING ONDERZOEKSGBIED OP EEN LUCHTFOTO	7
FIGUUR 2: SITUERING ONDERZOEKSGBIED OP DE TOPOGRAFISCHE KAART.....	9
FIGUUR 3 LIJST MET AAN TE LEGGEN OPPERVLAKE VOLGENS DE BIJZONDERE VOORWAARDEN EN DE IN WERKELIJKHEID AANGELEGDE OPPERVLAKTE.	11
FIGUUR 4: SITUERING ONDERZOEKSGBIED OP DE DIGITALE BODEMKAART.....	13
FIGUUR 5: AANDUIDING ONDERZOEKSGBIED OP DE KABINETSKAART DER OOSTENRIJKSE NEDERLANDEN (FERRARISKAART) (1771- 1778)	15
FIGUUR 6: AANDUIDING ONDERZOEKSGBIED OP DE ATLAS VAN DE BUURTWEGEN (1841)	15
FIGUUR 7: CAI-KAART VAN HET PLANGEBIED MET DE ARCHEOLOGISCHE VONDSTEN IN DE OMGEVING.....	16
FIGUUR 8 : PROFIEL IN WERKPUT 2 MET EEN PODZOL.	17
FIGUUR 9 : PROFIEL IN WERKPUT 4 MET EEN ONTHOOFDE PODZOL.	18
FIGUUR 10 : PROFIEL IN WERKPUT 1 MET BEGRAVEN AH HORIZONT	18
FIGUUR 11 : PROFIEL IN WERKPUT 5.	19
FIGUUR 12 : ZICHT OP DE BAKSTENEN CONSTRUCTIE IN WERKPUT 3.	20

8 Bibliografie

AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN (AGIV) 2013: *Digitale bodemkaart Vlaanderen* [online], <http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen/bodemkaart/#> (geraadpleegd op 29 januari 2013).

AMERYCKX J.B., VERHEYE W. & VERMEIRE R. 2007: *Bodemkunde. Bodemvorming, bodemeigenschappen, de bodes van België, bodembehoud en -degradatie, bodembeleid en bodempolitiek*, Gent.

CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS (CAI) 2013: *Lille-Lindelostraat* [online], [http://geovlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/cai/?startup=zg\(34003\)#](http://geovlaanderen.gisvlaanderen.be/geo-vlaanderen/cai/?startup=zg(34003)#) (geraadpleegd op 29 januari 2013).

DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN 2012: *De quartairgeologische kaart van Vlaanderen* [online]. <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html> (geraadpleegd op 29 januari 2013).

DIGITALE BIBLIOTHEEK VAN DE KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIE 2013: *Ferrariskaart 'Zandhoven'* [online], http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerrarisCarte_nl.html, (geraadpleegd op 29 januari 2013).

GEMEENTE LILLE 2013: *Geschiedenis van Lille* [online], <http://www.lille.be/Geschiedenis/default.aspx?id=284> (geraadpleegd op 29 januari 2013).

INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2013: *Lille. ID 21672* [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/geheel/21672> (geraadpleegd op 29 januari 2013).

PROVINCIE ANTWERPEN, 2004. Provinciaal Natuurontwikkelingsplan, deel Fysische Geografie. Provincie Antwerpen, Antwerpen.

PROVINCIE ANTWERPEN 2013a: *Algemeen geoloket - Atlas der Buurtwegen* [online], http://gis.provant.be/Silverlight/Viewer.html?ViewerConfig=http://gis.provant.be/Geocortex/Essentials/geocortex37/REST/sites/Extern_Geoloket_Algemeen/viewers/Geoloket_Basis/virtualdirectory/Config/Viewer.xml (geraadpleegd op 29 januari 2013).

PROVINCIE ANTWERPEN 2013b: *Algemeen geoloket - Luchtfoto* [online], http://gis.provant.be/Silverlight/Viewer.html?ViewerConfig=http://gis.provant.be/Geocortex/Essentials/geocortex37/REST/sites/Extern_Geoloket_Algemeen/viewers/Geoloket_Basis/virtualdirectory/Config/Viewer.xml (geraadpleegd op 29 januari 2013).

PROVINCIE ANTWERPEN 2013c: *Algemeen geoloket - Topografische kaart* [online], http://gis.provant.be/Silverlight/Viewer.html?ViewerConfig=http://gis.provant.be/Geocortex/Essentials/geocortex37/REST/sites/Extern_Geoloket_Algemeen/viewers/Geoloket_Basis/virtualdirectory/Config/Viewer.xml (geraadpleegd op 29 januari 2013).

Ranst, E. van en C. Sys, 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (schaal 1:20.000). Laboratorium voor Bodemkunde, Gent.

Schiltz, M., N. Vandenberghe en F. Gullentops, 1993. Geologische Kaart van België, Kaartblad 16 (Lier) met toelichtingen. Geologisch Instituut Katholieke Universiteit Leuven, Leuven.

9 Bijlagen

9.1 Lijsten

9.1.1 Sporenlijst

9.1.2 Fotolijst

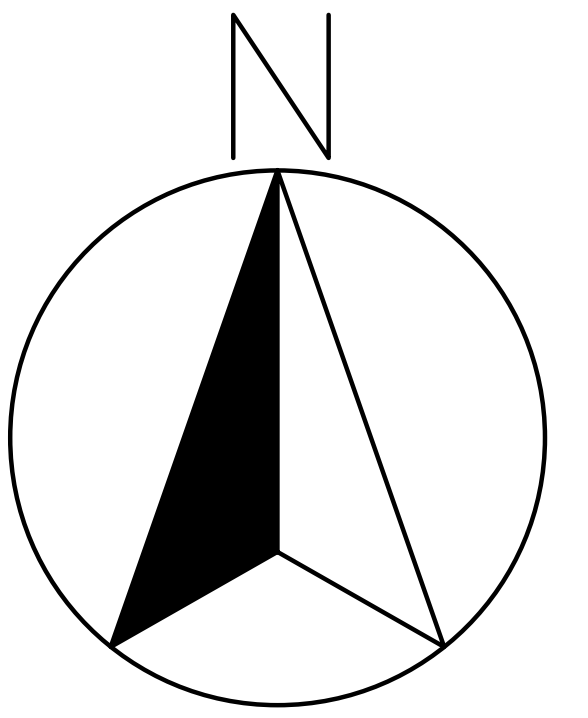
9.1.3 Coupelijst

9.1.4 Vondstenlijst

9.1.5 Splitstabel

9.2 Kaartmateriaal

Fotonummer	Werkput	Overzichtsfoto	Spoor	Profiel	Coupe	Opmerkingen	Datum
LILI001	1			Z			11/03/2013
LILI002	1	x					11/03/2013
LILI003	2			Z			11/03/2013
LILI004	2	x					11/03/2013
LILI005	2	x					11/03/2013
LILI006	3			Z			11/03/2013
LILI007	3	x					11/03/2013
LILI008	3	x					11/03/2013
LILI009	4			Z			11/03/2013
LILI010	4	x					11/03/2013
LILI011	4	x					11/03/2013
LILI012	5			Z			11/03/2013
LILI013	5	x					11/03/2013
LILI014	5	x					11/03/2013
LILI015	6			Z			11/03/2013
LILI016	6	x					11/03/2013
LILI017	6	x					11/03/2013
LILI018	7			Z			11/03/2013
LILI019	7	x					11/03/2013
LILI020	7	x					11/03/2013
LILI021	4	x				detail oxidatie met limonietconcreties	11/03/2013
LILI022	4	x				detail oxidatie met limonietconcreties	11/03/2013
LILI023	4	x				detail oxidatie met limonietconcreties	11/03/2013

20m

BAAC

ARCHEOLOGIE EN BOUWHISTORIE

Lille Lindelo
Grondplan
Onderzochte oppervlakte: ca. 8a 62ca
Plannr: 1
Dosnr: 2012-138 Vergunningsnr: 2013-032

Plangebied

Werkput

Recent spoor

Boom